

LØFTET OM FRED I VERDEN

En erklæring fra Det Universelle Rettferdighetens Hus

Bahá'í verdenssenter

Haifa

Oktober 1985

TIL VERDENS FOLK

Den store fred som velvillig innstilte mennesker i århundrer har vært tiltrukket av, som seere og diktere i utallige slektledd har skildret sin visjon av, som menneskeslektens hellige skrifter fra tidsalder til tidsalder stadig har gitt løfte om - denne fred er nå omsider innen rekkevidde for nasjonene. For første gang i historien er det mulig for alle å betrakte hele planeten, med alle dens utallige ulike folkeslag, i ett perspektiv. Verdensfred er ikke bare mulig, men uunngåelig. Den utgjør neste stadium i denne planetens utvikling - *"menneskehetens planetarisering"*, slik en stor tenker har uttrykt det.

Hvorvidt freden skal bli nådd først etter ufattelige redsler fremkalt av at menneskeheten hårdnakket holder fast ved gamle atferdsmønstre, eller skal gripes nå ved at man viser vilje til rådslagning, dette er det valg alle som bor på jorden står overfor. På dette kritiske tidspunkt da de gjenstridige problemer som nasjonene står overfor, er blitt smeltet sammen til ett felles anliggende for hele verden, ville det være overmåte uansvarlig å unnlate å demme opp for flommen av konflikt og uorden.

Blant de positive tegn er den jevnt økende styrken i de skritt henimot en verdensorden som ble innledet rundt begynnelsen av dette hundreåret ved opprettelsen av Folkeforbundet, etterfulgt av De forente nasjoner på et bredere grunnlag. Etter annen verdenskrig har de fleste nasjoner på jorden oppnådd uavhengighet, noe som tyder på at den nasjonsbyggende prosessen er fullført. Videre har disse nasjoner i sin vorden engasjert seg sammen med eldre land i anliggender som angår begge parter. Dette har ført til et veldig oppsving i samarbeidet mellom hittil isolerte og fiendtligsinnede folk og grupper i foretagender på de vitenskapelige, pedagogiske, juridiske, økonomiske og kulturell områdene. I løpet av de siste tiår har det også vokst frem internasjonale humanitære organisasjoner i et antall uten sidestykke. Kvinne- og ungdomsbevegelser som krever en slutt på all krig, har fått utbredelse. Og det har skjedd en spontan spredning av stadig videre kontaktnett mellom vanlige mennesker som søker forståelse gjennom personlig forbindelse med andre.

De vitenskapelige og teknologiske fremskritt som skjer i dette uvanlig velsignede århundre, bærer bud om stor fremgang i planetens sosiale utvikling, og de peker på de midlene som menneskehetens praktiske problemer kan løses ved. Faktisk gir de selve midlet til å administrere en forenet verdens mangesidige liv. Likevel finnes det fortsatt hindringer.

Tvil, vrangforestillinger, fordommer, mistanker og snever egeninteresse rir nasjoner og folk i deres forhold til hverandre.

Det er en dyp følelse av åndelig og moralsk plikt som på dette gunstige tidspunkt driver oss til å henlede oppmerksomheten på de dype og skarpsindige erkjennelser som første gang ble formidlet til menneskehetens herskere for over hundre år siden av Bahá'u'lláh, grunnleggeren av bahá'í-troen, som vi er betrodd å forvalte.

"Akk, fortvilelsens vinder blåser fra alle kanter," skrev Bahá'u'lláh, *"og den strid som splitter og hjemsøker menneskeslekten øker daglig. Tegnene på overhengende omveltninger og kaos lar seg nå skjelne, for den nåværende orden synes å være sørgelig mangelfull"* Denne profetiske bedømmelsen er blitt mer enn bekreftet av menneskehetens felles erfaring. Mangler ved den herskende orden trer klart frem ved at suverene stater organisert som De forente nasjoner er ute av stand til å mane bort krigsspøkelset, ved at den internasjonale økonomiske orden truer med å bryte sammen, ved at anarki og terrorisme sprer seg, og ved den intense lidelse som disse og andre plager skaper for økende millioner. Faktisk har aggresjon og konflikt kommet til å prege våre sosiale, økonomiske og religiøse systemer i en slik grad at mange har falt for den oppfatning at slik atferd er en del av menneskets natur og derfor ikke til å få bukt med.

Siden denne oppfatningen er blitt så inngrodd, har en lammende motsigelse utviklet seg i menneskelige anliggender. På den ene side forkynner folk av alle nasjoner at de ikke bare er rede til, men også lengter etter fred og fordragelighet, etter en slutt på den grusomme angsten som hjemsøker deres daglige liv. På den annen side godtar man ukritisk påstanden om at menneskene er uforbederlig selviske og aggressive og således ute av stand til å bygge et sosialt system som på en og samme tid er fremskrittvennlig og fredelig, dynamisk og harmonisk - et system som gir fritt spillerom for den enkeltes skaperevne og tiltakslust, men basert på samarbeid og gjensidighet.

Etter hvert som behovet for fred blir mer påtrengende, krever denne grunnleggende motsigelsen, som hindrer opprettelsen av fred, en nyvurdering av de antagelsene som det allment utbredte synet på menneskehetens historiske dilemma hviler på. En nøktern og uhildet granskning av bevisstoffet avslører at en slik atferd langt fra er et uttrykk for menneskets sanne selv, men derimot en forvrengning av menneskets ånd. Når man innser at dette forholder seg slik, blir det mulig for alle mennesker å sette i bevegelse konstruktive sosiale krefter som, fordi de samsvarer med menneskets natur, vil oppmuntre til harmoni og samarbeid istedenfor til krig og konflikt.

Å velge en slik kurs er ikke å fornekte menneskets fortid, men å forstå den. Bahá'í-troen betrakter verdens nåværende forvirring og ulykkelige tilstand i menneskelige anliggender som en naturlig fase i en organisk prosess som til sist og på uimotståelig vis vil føre til at menneskeslekten forenes i en eneste sosial orden med planetens grenser som sine grenser. Menneskeslekten har, som en egen organisk enhet, gjennomgått utviklings stadier som tilsvarer spedbarns- og barnestadiene i dens enkeltmedlemmers liv. Den er nå på høyden av sin stormfulle ungdomstid og nærmer seg sin lenge imøtesette overgang til voksenalder.

En oppriktig innrømmelse av at fordom, krig og utbytting har vært uttrykk for umodne stadier i en veldig historisk prosess, og av at menneskeslekten i dag gjennomlever den uunngåelige opprørstiden som kjennetegner dens kollektive overgang til voksen alder, utgjør ikke en grunn til fortvilelse. Derimot er det en forutsetning for å ta fatt på det gigantiske foretagende som det å bygge en fredelig verden er. At et slikt foretagende er mulig, at de nødvendige byggende krefter faktisk finnes, at forenende samfunnsstrukturer lar seg opprette, er det tema vi innstendig oppfordrer dere til å studere.

Hvilke lidelser og rystelser de nærmeste årene enn måtte by på, hvor mørke de umiddelbare forholdene enn er, så tror bahá'í-samfunnet at menneskeheten kan møte denne overmåte store prøvelsen i forvissning om dens endelige utgang. Så langt fra å være et tegn på sivilisasjonens undergang, vil de voldsomme forandringer som menneskeheten stadig hurtigere drives mot, tjene til å frigjøre de *"slumrende evner som hører menneskets stade til"* og åpenbare *"det fulle mål av dets bestemmelse på jorden, dets innerste vesens iboende fortrinn"*.

DEL I

De naturlige gaver som utmerker menneskeslekten fremfor alle andre livsformer, er i sum kjent som menneskets ånd; tanken er åndens vesentlige egenskap. Disse gaver har satt menneskeheten i stand til å bygge sivilisasjoner og ha materiell fremgang. Men slike prestasjoner alene har aldri tilfredsstilt menneskets ånd, som av sin gåtefulle natur drives til å nå videre, til å strekke seg mot et usynlig rike, mot den ytterste og siste virkelighet, den uerkjennelige essensenes essens som kalles Gud. De religioner som i tur og orden er blitt overbrakt menneskeheten av en rekke åndelige lyskilder, har vært det viktigste bindeleddet mellom menneskeheten og denne ytterste virkelighet, og de har sjerpet og forfinet menneskenes evne til å oppnå åndelig fremgang såvel som sosialt fremskritt.

Intet seriøst forsøk på å rette opp menneskehetens anliggender, på å oppnå verdensfred, kan overse religionen. Menneskets oppfatning og utøvelse av den er stort sett det historien handler om. En fremragende historiker beskrev religion som en *"evne ved menneskets natur"*. At misbruk av denne evnen har bidratt til mye av forvirringen i samfunnet og til konfliktene i og mellom enkeltmennesker, lar seg neppe benekte. Men heller ikke kan noen rettferdig iakttagere se bort fra den overveiende innflytelsen som religionen har utøvet på sivilisasjonens viktigste uttrykksformer. Enn videre er det gjentatte ganger vist at den er uunnværlig for orden i samfunnet ved sin direkte innvirkning på lover og moral.

Om religionen som sosial kraft skrev Bahá'u'lláh: *"Religionen er det mektigste av alle midler til å opprette orden i verden og til å skape uforstyrret trivsel for alle som bor i den."* Med henvisning til at religionen fordunkles eller forderves, skrev han: *"Skulle religionens lampe formørkes, så vil kaos og forvirring følge, og rettsinn, rettferdighet, ro og fred vil ikke lenger gi sitt lys."* I en oppregning av slike konsekvenser påpeker bahá'í-skriftene at *"forkvaklingen av menneskenaturen, utartingen av menneskets oppførsel, fordervelsen og oppløsningen av menneskenes institusjoner, viser seg under slike omstendigheter ha sine verste og mest frastøtende sider. Menneskets karakter fornedres, tilliten rokkes, disiplinens bånd slakkes, den menneskelige samvittighets røst bringes til taushet, anstendighets- og skamfølelsen fordunkles, begrepene plikt, samhold, gjensidighet og troskap forvrennes, og selve følelsen av fred, glede og håp blir gradvis slukket"*.

Derfor, hvis menneskeheten er kommet til et punkt med lammende konflikt, så må den rette blikket mot seg selv, mot sin egen forsømmelighet, mot de lokkende røster som den har lyttet

til, for å søke kilden til de misforståelser og den forvirring som er skapt i religionens navn. De som blindt og selvisk har holdt seg til sin særskilte form for rettroenhet, som har pålagt sine troende feilaktige og motstridende fortolkninger av Guds profeters ytringer, bærer et tungt ansvar for denne forvirringen - en forvirring som er blitt økt av de kunstige sperringer som er satt opp mellom tro og fornuft, mellom vitenskap og religion. For av en rettfærdig granskning av det som grunnleggerne av de store religioner faktisk har sagt, og av de samfunnsforhold som de var nødt til å utføre sin gjerning under, gir det seg intet som kan understøtte den strid og de fordømmer som forstyrrer menneskehetens religionssamfunn og dermed alle menneskelige anliggender.

Læresetningen om at vi bør behandle andre slik vi selv ønsker å bli behandlet, en morallære som er gjentatt på ulike måter i alle de store religioner, bestyrker sistnevnte iakttagelse i to bestemte henseender: Den oppsummerer den moralske holdningen, det fredsskapende aspektet, som strekker seg gjennom disse religionene uavhengig av hvor og når de oppstod. Den tilkjenner også et enhetsaspekt som er deres vesentlige fortrinn, et fortrinn som menneskeheten i sitt oppstykkede historiesyn har unnlatt å påskjønne.

Om menneskeheten hadde sett sin kollektive barndoms oppdragere slik de egentlig var, som redskaper for en siviliserende prosess, så ville den uten tvil ha høstet umåtelig større fordeler av de samlede virkninger av deres suksessive sendeferder. Dessverre gjorde den ikke det.

Den gjenoppblussing av fanatisk religiøs iver som finner sted i mange land, kan ikke betraktes som noe mer enn en dødskrampe. Selve arten av de voldsomme og opprivende foreteelser som knytter seg til den, vitner om den åndelige fallitt som den representerer. Faktisk er et av de merkeligste og sørgeligste trekk ved vår tids utbrudd av religiøs fanatisme hvor meget den, i hvert enkelt tilfelle, undergraver ikke bare de åndelige verdier som bidrar til menneskehetens enhet, men også de enestående moralske seire som er blitt vunnet av den spesielle religionen som den påstår seg å tjene.

Hvilken livsnødvendig kraft religionen enn har vært i menneskehetens historie, og hvor dramatisk vår tids gjenoppblussing av krigersk religiøs fanatisme enn er, så er religion og religiøse institusjoner, i flere tiår, av et økende antall mennesker blitt sett på som uten betydning for den moderne verdens viktigste anliggender. I dens sted har de vendt seg enten til den nytelsesforherligende jakten på materielle tilfredsstillelser, eller til ideologier skapt av mennesker for å redde samfunnet fra de åpenbare onder som det stønner under. Altfor mange av disse ideologier har dessverre, istedenfor å godta tanken om menneskehetens enhet og fremme økt samhold mellom ulike folkeslag, vist seg tilbøyelige til å opphøye staten til gud, til å underordne resten av menneskeheten en nasjon, rase eller klasse, til å forsøke å undertrykke all utveksling av meninger og ideer, eller til ufølsomt å overlate millioner av sultende til kreftenes spill i et markedssystem som altfor tydelig gjør vondt verre for størsteparten av menneskeheten, mens den tillater små grupper å leve i velstandskår som våre forfedre neppe drømte om.

Hvor tragisk er ikke rullebladet til de former for erstatningstro som de verdenskløke i vår tid har skapt. I det massive tap av illusjoner hos hele befolkninger som er blitt opplært til å tilbe ved deres altere, kan man lese historiens uomstøtelige dom over deres verdi. De frukter som disse doktriner har båret, etter tiår av stadig mer uhemmet maktbruk av dem som har disse å takke for sin posisjon i menneskelige anliggender, er de sosiale og økonomiske onder som forderver hver en del av vår verden i det tjuende århundres avsluttende år. Under alle disse ytre lidelser ligger den åndelige skaden som gjenspeiles i den sløvhet som har grepet det store

flertall av mennesker av alle nasjoner, og i at hjertets håp er sluknet hos millioner av berøvede og forpinte mennesker.

Tiden er kommet da de som forkynner materialismens dogmer, om de er hentet fra øst eller vest, fra kapitalisme eller sosialisme, må avlegge regnskap for den moralske forvaltning som de har fordristet seg til å utøve. Hvor er den "nye verden" som ble lovet av disse ideologiene? Hvor er den internasjonale freden hvis idealer de erklærer sin troskap mot? Hvor er de kulturelle nyvinningene som skyldes at man har opphøyet noen rase, nasjon eller bestemt klasse? Hvorfor synker det store flertall av verdens folkeslag stadig dypere ned i sult og elendighet, mens rikdom i en skala som hverken faraonene, keiserne eller til og med det nittende århundres imperialistiske land kunne drømme om, står til diposisjon for dem som i dag råder over menneskenes anliggender?

I særdeleshet er det i forherligelsen av materielle sysler, som på en og samme tid både er opphavet til og fellesnevneren for alle slike ideologier, at vi finner røttene som gir næring til løgnen om at menneskene er uforbederlig selviske og aggressive. Det er her grunnen må ryddes for å bygge en ny verden egnet for våre etterkommere.

Erfaringen viser at materialistiske idealer ikke har maktet å tilfredsstille menneskehetens behov. Derfor kreves det en ærlig innrømmelse av at et nytt forsøk nå må gjøres på å finne løsningene på planetens smertefulle problemer. De utålelige forholdene som gjennomsyrer samfunnet, tyder på at alle i fellesskap er kommet til kort, en omstendighet som snarere forsterker enn avhjelper de fastlåste stillingene på alle hold. Klart nok er en felles hjelpeinnsats påtrengende nødvendig. Det er i første rekke en holdningssak. Vil menneskeheten fortsette i sin egensindighet og holde fast ved forslitte begreper og ubrukbare antagelser? Eller vil dens ledere, uansett ideologi, tre frem og rådslå sammen med besluttsom vilje i en forenet søken etter egnede løsninger?

De som har omsorg for menneskeslektens fremtid, kan gjerne overveie dette rådet: *"Dersom ærverdige idealer og hevdvunne institusjoner, dersom visse sosiale antagelser og religiøse formler har opphørt å fremme menneskehetens velferd i sin alminnelighet, dersom de ikke lenger tjener behovene hos en menneskehet i stadig utvikling, så la dem feies bort og forvises til falmende og bortglemte læresetningers mørke. Hvorfor skulle disse, i en verden som er underkastet forvandlingens og forfallets uforanderlige lov, være unntatt fra den forringelse som nødvendigvis vil måtte innhente enhver menneskelig institusjon? For juridiske normer og politiske og økonomiske teorier er ene og alene ment å skulle trygge menneskehetens interesser som helhet, og ikke at menneskeheten skal korsfestes for å bevare noen spesiell lov eller lære intakt."*

DEL II

Å forby kjernevåpen, nedlegge forbud mot bruk av giftgasser eller gjøre bakteriekrig lovstridig, vil ikke fjerne de dypeste årsakene til krig. Hvor viktige slike praktiske tiltak åpenbart enn er som deler av fredsprosessen, så er de i seg selv for overfladiske til å ha varig virkning. Folkene er smarte nok til å finne opp ytterligere former for krigføring, og til å bruke mat, råmaterialer, finanser, industrimakt, ideologi og terrorisme for å undergrave hverandre i en endeløs jakt etter overhøyhet og herredømme. Heller ikke lar tidens allmenne uorden i menneskehetens anliggender seg løse ved å bilegge særskilte konflikter eller uoverensstemmelser mellom nasjonene. Man må gå over til en ramme som virkelig omfatter alt.

Ganske visst mangler det ikke på at nasjonale ledere erkjenner at problemet er internasjonalt, noe som er selvsagt i det økende antall saker som møter dem daglig. Videre finnes det et voksende antall studier og løsninger fremsatt av mange engasjerte og opplyste grupper såvel som av De forenede nasjoners organer, for å fjerne enhver mulighet for uvitenhet angående de utfordrende krav som må oppfylles. Men viljen er lammet, og det er dette som må bli gjenstand for nøye granskning og besluttsom handling. Denne lammelsen har, slik vi har hevdet, sin rot i en dypt forankret overbevisning om at menneskeheten nødvendigvis alltid vil være trettekjær. Dette har så ført til motvilje mot å holde det for mulig å la nasjonal egeninteresse bli underordnet en verdens ordens krav. Lammelsen springer videre ut av en uvilje til modig å se i øynene alt som er forbundet med å skulle opprette en forenet verdensmyndighet. Den lar seg også spore tilbake til at stort sett uvitende og underkuede masser mangler evnen til å uttrykke sitt ønske om en ny orden hvor de kan leve i fred, fordragelighet og trivsel med hele menneskeheten.

De prøvende skritt som er tatt i retning av en verdensorden, særlig etter annen verdenskrig, gir lovende tegn. Den økende tendensen hos grupper av nasjoner til å formalisere forbindelser som setter dem i stand til å samarbeide i saker av gjensidig interesse, tyder på at alle nasjoner til sist kunne overvinne denne lammelsen. De sørøstasiatiske nasjoners forbund, Det karibiske fellesskap og fellesmarked, Det mellom-amerikanske fellesmarked, Rådet for gjensidig økonomisk hjelp, De europeiske fellesskap, Den arabiske liga, Organisasjonen for afrikansk enhet, Organisasjonen av amerikanske stater, Forum for det sørlige Stillehav - alle de fellesbestrebelse som utgjøres av organisasjoner som disse, bereder veien henimot en verdensorden.

Den økende oppmerksomhet som nå rettes mot noen av planetens dypest rotfestede problemer, er nok et lovende tegn. Til tross for De forente nasjoners åpenbare mangler, så har de mer enn to snes erklæringer og konvensjoner som er vedtatt av denne organisasjonen selv i tilfeller hvor regjeringer ikke har vært overstadig begeistret over å forplikte seg - gitt vanlige mennesker en følelse av bedre livsvilkår. Den alminnelige menneskerettighetserklæringen, konvensjonen om forebyggelse av og straff for folkemord og de tilsvarende tiltak med sikte på å fjerne alle former for diskriminering basert på rase, kjønn eller religiøs overbevisning, å ivareta barnets rettigheter, å beskytte alle personer mot å bli utsatt for tortur, å utrydde sult og feilernæring, å bruke vitenskapelig og teknologisk fremgang i fredens interesse og til beste for menneskeheten - alle slike tiltak vil, hvis de blir modig gjennomført og utvidet, bringe den dag nærmere da krigsspøkelset vil ha mistet evnen til å dominere internasjonale forbindelser. Det er unødvendig å understreke viktigheten av de sakene som disse erklæringer og konvensjoner tar opp. Likevel fortjener et par slike saker en ytterligere kommentar, siden de er av umiddelbar betydning for opprettelsen av verdensfred. Rasismen er en stor hindring for fred og er et av de vederstyggeligste og mest seiglivet under. Å praktisere rasisme er en krenkelse av menneskers verdighet som er altfor opprørende til å kunne bifalles under noe som helst påskudd. Rasisme hemmer utviklingen av sine ofres ubegrensede muligheter, forderver sine utøvere og skader menneskenes fremskritt. Menneskehetens enhet må bli allment anerkjent og gjennomført ved bruk av passende juridiske tiltak dersom dette problemet skal la seg overvinne.

Den urimelige ulikheten mellom fattig og rik er en kilde til intens lidelse og holder verden i en ustabil tilstand, så å si på randen av krig. Få samfunn har rådet bot på denne situasjonen. For å løse saken må man gripe den an fra den åndelige, den moralske og den praktiske siden på en og samme tid. Man må betrakte problemet på en ny måte. Dette innebærer at man rådslår, uten økonomisk og ideologisk polemikk, med eksperter innenfor et bredt spekter av

fagområder, og at de menneskene som er direkte berørt, er med på de beslutningene som det er så påtrengende nødvendig å fatte. Det er et spørsmål som er forbundet ikke bare med nødvendigheten av å avskaffe ytterliggående rikdom og fattigdom men også med de åndelige sannheter som kan skape en ny allmenn holdning når de blir forstått. Å fremme en slik holdning er i seg selv en ganske stor del av løsningen.

Ubehersket nasjonalisme, til forskjell fra en fornuftig og rimelig fedrelandskjærlighet, må vike plassen for en bredere troskap, for kjærligheten til menneskeheten som helhet. Bahá'u'lláhs ord lyder: *"Jorden er kun ett land og menneskeheten dets innbyggere."* Begrepet verdensborgerskap er en direkte følge av at verden har skrumpet inn til et eneste nabolag gjennom vitenskapelige fremskritt, og av at nasjonene er ubestridelig avhengige av hverandre. Kjærlighet til alle verdens folk utelukker ikke kjærlighet til ens eget land. I et verdenssamfunn er den enkelte parts interesser best tjent med at helhetens interesser fremmes. Det er nødvendig med en sterk økning av de nåværende internasjonale aktiviteter innenfor ulike områder som fremmer gjensidig hengivenhet og en følelse av samhørighet mellom folkene.

Religiøs strid har gjennom hele historien gitt opphav til utallige kriger og konflikter, har virket som en hemske på fremgangen og vekker nå stadig større avsky hos mennesker innenfor og utenfor samtlige trosretninger. Tilhengerne av alle religioner må være villige til å se i øynene de grunnleggende spørsmål som denne striden reiser, og til å nå frem til klare svar. Hvordan skal uoverensstemmelsene mellom dem løses, i teorien såvel som i praksis? Utfordringen som møter verdens religiøse ledere, er, med hjertet fylt av medlidenhetens og sannhetskjærlighetens ånd, å overveie hvilken forfatning menneskeheten befinner seg i, og å spørre seg selv om ikke de, i ydmykhet overfor sin allmektige skaper, kan drukne sine teologiske uoverensstemmelser i en mektig ånd av gjensidig overbærenhet, som vil sette dem i stand til å arbeide sammen for å fremme menneskelig forståelse og fred.

Frigjøringen av kvinnene, oppnåelsen av full likestilling mellom kjønnene, er en av de viktigste, skjønt minst anerkjente, forutsetninger for fred. Ved å nekte å gjennomføre en slik likestilling begår man en urettferdighet mot halvparten av verdens befolkning, og hos mannen fremelskes det skadelige holdninger og vaner som overføres fra familien til arbeidssstedet, til det politiske liv og til sist til internasjonale forbindelser. Det finnes intet grunnlag, hverken moralsk, praktisk eller biologisk, som kan rettferdiggjøre en slik nektelse. Først etter hvert som kvinner ønskes velkommen til å delta fullt ut på alle felter av menneskelig innsats; vil det skapes et moralsk og psykologisk klima som internasjonal fred kan ta form i.

Tanken om skolegang for alle, som en hær av hengivne mennesker fra enhver religiøs og nasjonal bakgrunn allerede arbeider for å fremme, fortjener all den støtte som verdens regjeringer kan gi den. For det lar seg ikke diskutere at uvitenhet er hovedårsaken til folkeslags forfall og undergang, og til at fordømmer holdes ved like. Ingen nasjon kan oppnå fremgang hvis ikke alle innbyggerne får skolegang. Ressursmangel begrenser mange nasjoners evne til å gjennomføre det som er nødvendig her, og fremtvinger en viss prioritering. De besluttende organer som er berørt ville gjøre vel i å overveie å gi førsteprioritet til skolegang for kvinner og piker, siden det er gjennom utdannede mødre at kunnskapens goder mest virkningsfullt og raskest lar seg spre i samfunnet. I overensstemmelse med tidens behov bør man også overveie å la begrepet verdensborgerskap inngå i det faste undervisningsopplegget for alle barn.

En grunnleggende mangel på kommunikasjon mellom folkene undergraver bestrebelsene for verdensfred på en alvorlig måte. Innføring av et internasjonalt hjelpespråk ville langt på vei løse dette problemet og krever øyeblikkelig og grundig oppmerksomhet.

To punkter kan understrekes i alle disse spørsmålene. Det ene er at avskaffelsen av krig ikke er så enkelt som at man undertegner traktater og protokoller. Det er en innfløkt oppgave som krever et langt sterkere engasjement for å løse spørsmål som vanligvis ikke forbindes med fredsbestrebelse. Basert på politiske argumenter alene er ideen om kollektiv sikkerhet en hindring. Det andre punktet er at den primære utfordringen i behandlingen av freds spørsmål består i å heve saksforholdet til et prinsipielt plan, til forskjell fra ren pragmatisme. For dypest sett kommer fred av en indre tilstand som understøttes av en åndelig eller moralsk holdning, og det er hovedsakelig ved å fremkalle denne holdningen at muligheten for varige løsninger lar seg finne.

Det finnes åndelige prinsipper, eller det noen kaller menneskelige verdier, som kan brukes for å finne løsninger på ethvert sosialt problem. Enhver velmenende gruppe kan i alminnelig forstand utvikle praktiske løsninger på sine problemer, men gode forsetter og praktisk kunnskap er vanligvis ikke nok. Det åndelige prinsipp har sitt fremste fortrinn i at det ikke bare gir et perspektiv som er i samsvar med det som er nedlagt i menneskets natur - det leder også til en holdning, en dynamikk, en vilje og en lengsel som gjør det lettere å oppdage og gjennomføre praktiske tiltak. Regjeringsoverhoder og alle som sitter med myndighet ville bli godt hjulpet i sine bestrebelse på å løse problemer dersom de først ville forsøke å finne frem til hvilke prinsipper det dreier seg om, og deretter la seg lede av dem.

DEL III

Det grunnleggende spørsmål som må løses, er hvordan dagens verden med sitt inngrodde konfliktmønster kan forandre seg til en verden hvor enighet og samarbeid vil herske.

En verdensorden kan ikke baseres på annet enn en urokkelig bevissthet om menneskehetens enhet, en åndelig sannhet som alle vitenskapene om mennesket bekrefter. Antropologi, fysiologi og psykologi anerkjenner bare en menneskeart, skjønt den er uendelig variert i livets sekundære aspekter. Å skulle erkjenne denne sannheten krever at man gir slipp på sine fordommer - alle slags fordommer vedrørende rase, klasse, farge, tro, nasjon, kjønn, grad av materiell sivilisasjon, alt som gjør det mulig for mennesker å anse seg selv for å være andre overlegne.

Å godta menneskehetens enhet er den første grunnleggende forutsetning for å omorganisere og administrere verden som ett land, som menneskeslektens hjem. Ethvert vellykket forsøk på å opprette verdensfred vil med nødvendighet måtte avhenge av at dette åndelige prinsippet blir allment godtatt. Det bør derfor gjøres alminnelig kjent, inngå i skolens undervisning og stadig forfektes i enhver nasjon som en forberedelse til den organiske forandringen av samfunnsstrukturen som det innebærer.

Slik bahá'í-troen ser det, så krever anerkjennelsen av menneskehetens enhet *"intet mindre enn omordning og demilitarisering av hele den siviliserte verden - en verden som må bli organisk forenet i alle de vesentlige aspekter av sitt liv, sitt politiske maskineri, sin åndelige lengsel, sin handel og sitt finansvesen, sitt skriftsystem og sitt språk, og dog uendelig mangfoldig i sine forbundsenheters nasjonale særpreg"*.

I en utdypning av denne sentrale grunnsetningen uttalte Shoghi Effendi, bahá'í-troens beskytter, følgende i 1931: *"Den tar så langt fra sikte på å undergrave det eksisterende fundament for samfunnet. Tvert om søker den å utvide samfunnets grunnlag og å utforme dets institusjoner på en måte som samsvarer med behovene i en verden som er i stadig forandring. Den står ikke i motsetning til noe legitimt troskapsforhold, ei heller svekker den vesentlige lojalitetsbånd. Dens formål er hverken å kvele den flamme av klok og forstandig fedrelandskjærlighet som måtte brenne i menneskenes hjerter, eller å avskaffe systemet med nasjonalt selvstyre, som jo er av stor betydning hvis ondene ved en overdreven sentralisering skal unngås. Den hverken overser eller forsøker å undertrykke de forskjeller i etnisk opprinnelse, klima, historie, språk og tradisjon, tanker og sedvane som utgjør forskjellene mellom verdens folkeslag og nasjoner. Den oppfordrer til en lojalitet som er mer omfattende, til en streben som er høyere enn noen som hittil har besjelet menneskeslekten. Den insisterer på at nasjonale innskytelser og interesser må underordnes en forenet verdens bydende krav. På den ene side avviser den overdreven sentralisering, og på den annen side tar den avstand fra alle forsøk på ensrettethet. Dens motto er enhet i mangfoldighet."*

Å skulle nå slike mål krever en trinnsvis justering av nasjonale politiske holdninger, som nå grenser til anarki fordi man mangler klart definerte lover eller allment godtatte og gjennomførbare prinsipper for å ordne forholdene mellom nasjonene. Folkeforbundet, De forente nasjoner og de mange organisasjoner og overenskomster som de har avfødt, har utvilsomt gjort nytte ved å avsvkke noen av de negative virkningene av internasjonale konflikter, men de har vist seg å være ute av stand til å forebygge krig. Faktisk har det vært snesevis av kriger etter at annen verdenskrig var over, og mange raser fremdeles.

De fremherskende sidene ved dette problemet hadde allerede vist seg i det nittende århundre da Bahá'u'lláh første gang fremsatte sine forslag om å opprette verdensfred. Prinsippet om kollektiv sikkerhet ble fremlagt av ham i erklæringer rettet til verdens herskere. Shoghi Effendi kommenterte hans mening slik: *"Hva annet kunne disse vektige ordene tilkjennegi,"* skrev han, *"om de ikke tydet på at uinnskrenket nasjonal suverenitet avgjort vil måtte begrenses som et uunnværlig forspill til dannelsen av et fremtidig verdens samvelde hvor alle verdens nasjoner er med? En eller annen form for overordnet verdens stat må nødvendigvis utvikles, og til fordel for den vil alle verdens nasjoner frivillig ha oppgitt enhver formentlig rett til å føre krig, visse rettigheter til å ilegge skatt og alle rettigheter til å være militært rustet, unntatt for å opprettholde orden innenfor sine respektive områder. En slik stat vil måtte ha til rådighet et internasjonalt utøvende organ som er i stand til å håndheve den øverste, uangripelige myndighet overfor ethvert oppsetsig medlem av samveldet. Den må ha et verdensparlament der medlemmene skal velges av folket i sine respektive land, og der valget av medlemmene skal bekreftes av deres respektive regjeringer. Og den må ha en høyesterett som skal kunne felle dommer med bindende virkning selv i slike tilfeller hvor de berørte parter ikke frivillig går med på å fremlegge saken for domstolens vurdering.*

I dette verdenssamfunnet vil alle økonomiske skranker være brutt ned for bestandig, og det gjensidige avhengighetsforholdet mellom kapital og arbeidskraft vil være utvetydig anerkjent. Larmen av religiøs fanatisme og strid vil for alltid være brakt til taushet. Rasehatets flamme vil være endelig slukket. Et enhetlig internasjonalt lovverk vil måtte komme som resultatet av veloverveid skjønn utøvet av verdens fødererte representanter, og dette lovverkets sanksjonsmiddel vil være øyeblikkelig og tvungen intervensjon ved de fødererte enheters samlede styrker. Og endelig vil de voldsomme utbrudd av uberegnelig og krigersk nasjonalisme være forvandlet til en varig bevissthet om verdensborgerskap. Slik fremtrer i

grove trekk den verdensorden som Bahá'u'lláh forutså, en orden som vil komme til å bli betraktet som den fagreste frukt av en tidsalder i langsom modning."

Iverksettelsen av disse vidtrekkende tiltakene ble antydnet av Bahá'u'lláh: *"Den tid må komme da det vil bli alminnelig erkjent at det er tvingende nødvendig å arrangere en veldig, en altomfattende sammenkomst av mennesker. Jordens herskere og konger må nødvendigvis være til stede og må, som deltagere i dens forhandlinger, overveie slike ordninger og virkemidler som vil legge grunnen for verdens Store Fred blant menneskene."*

Mot, besluttsomhet, et rent motiv, et folks uselviske kjærlighet til et annet - alle de åndelige og moralske egenskapene som skal til for å ta dette betydningsfulle skrittet, finner sitt fokus i viljen til handling. Og det er for å vekke den nødvendige viljen at menneskets innerste virkelighet, dvs. dets tanke, må vies inngående oppmerksomhet. Når man forstår at denne kraftfylte virkelighet er av betydning i saken, så innser man også at det er sosialt nødvendig å bringe dens enestående verdi til anvendelse gjennom oppriktig, nøktern og hjertelig rådslagning, og å handle ut fra resultatene av denne prosessen. Bahá'u'lláh fremhevet inntrengende hvor fordelaktig og uunnværlig rådslagning er for å skape orden i menneskelige anliggender. Han sa: *"Rådslagning skjenker større oppmerksomhet og forvandler gjetning til visshet. Den er et skinnende lys som fører an og viser vei i en mørk verden. For alle ting finnes der og vil fortsette å finnes et fullkommenhetens og modenhetens stade. Det modne stade for forstandens gave gjøres åpenbart gjennom rådslagning."* Selve forsøket på å oppnå fred via den rådslagningsvei han foreslo, kan frigjøre en så velgjørende ånd blant jordens folk at ingen makt vil kunne motstå den endelige, serierrike utgangen.

Angående forhandlingene i denne verdensforsamlingen har 'Abdu'l-Bahá, Bahá'u'lláhs sønn og autoriserte fortolker av hans lære, gjort følgende innsiktsfulle iakttagelser: *"De må gjøre fredssaken til gjenstand for alminnelig debatt og ved alle midler de har til rådighet søke å opprette et forbund av verdens nasjoner. De må slutte en bindende overenskomst og opprette en pakt med fornuftige, ukrenkelige og klare bestemmelser. De må kunngjøre den for hele verden og innhente hele menneskeslektens godkjennelse av den. Dette ypperste og edle foretagende - den virkelige kilden til fred og velvære for hele verden - bør betraktes som hellig av alle som bor på jorden. Alle menneskehetens krefter må mobiliseres for å sikre at denne Største Pakt blir fast og varig. I denne altomfattende pakten bør hver eneste nasjons mål og grenser være klart fastlagt. Prinsippene for regjeringenes forbindelser med hverandre bør være tydelig angitt og alle internasjonale avtaler og forpliktelser brakt på det rene. Likeledes bør omfanget av hver regjeringens stridskrefter være nøye avgrenset, for dersom en nasjons krigsforberedelser og militære styrker skulle tillates å øke, så ville de vekke mistanke hos andre. Grunnprinsippet i denne høytidelige pakten bør være så fast at dersom en regjering senere skulle overtre noen som helst av dens bestemmelser, så burde alle regjeringer på jorden reise seg for å bringe den til full underkasteise. Ja, menneskeslekten som helhet burde beslutte å ødelegge denne regjeringen med alle de midler den har til rådighet. Hvis dette sterkeste av alle botemidler skulle bli anvendt på verdens syke legeme, så ville verden utvilsomt overvinne sine lidelser og for alltid forbli trygg og sikker."*

Denne veldige forsamlingen burde forlengst ha vært holdt.

Av hjertets fulle glød oppfordrer vi alle nasjoners ledere til å gripe dette gunstige tidspunktet og ta ugjenkallelige skritt for å sammenkalle dette verdensmøtet. Alle historiens krefter driver menneskeheten frem mot denne handlingen, som for all fremtid vil markere demringen av dens lenge forventede modenhet.

Vil ikke De forente nasjoner, med sine medlemmers fulle støtte, la seg bevege til innsats for en slik skjellsettende begivenhets høye siktemål?

La menn og kvinner, ungdom og barn overalt erkjenne at denne uomgjengelig nødvendige handlingen er av evig verdi og la sine røster høre i villig bifall. Ja, la det bli denne generasjonen som innvarsler dette strålende stadium i utviklingen av det sosiale liv på planeten.

DEL IV

Kilden til den optimismen vi føler er en visjon som går lengre enn å gjøre slutt på krig og å skape organer for internasjonalt samarbeid. Varig fred mellom nasjonene er et helt nødvendig stadium, men ikke det endelige mål for menneskehetens sosiale utvikling, hevder Bahá'u'lláh. Bortenfor den innledende våpenhvilen påtvunget verden av frykten for et kjernefysisk ragnarokk, bortenfor den politiske freden nølende inngått av mistenksomme rivaliserende nasjoner, bortenfor praktiske ordninger for sikkerhet og sameksistens, endog bortenfor de mange forsøk på samarbeid som disse tiltakene vil gjøre mulig, ligger det endelige målet: Forening av alle jordens folkeslag i en verdensomspennende familie.

Splittelse er en fare som jordens nasjoner og folk ikke kan utholde lenger. Følgene er for grusomme til å tenke på og for innlysende til å trenge noen bevisførsel. *"Menneskehetens velferd, dens fred og trygghet,"* skrev Bahá'u'lláh for over et århundre siden, *"lar seg ikke oppnå med mindre og før enn dens enhet blir fast grunnfestet."* Shoghi Effendi bemerket at *"menneskeheten stønner etter, den er ved å forgå av lengsel etter å bli ledet til enhet og etter å få slutt på sitt tusenårige martyrium"*. Og han føyde til: *"Forening av hele menneskeheten er tegnet som særmerker det stadium som menneskenes samfunn nå nærmer seg. Enhet i familien, stammen, bystaten og nasjonen er i tur og orden blitt forsøkt etablert og fullt ut opprettet. Verdensenhet er målet som en forpint menneskehet nå kjemper seg frem mot. Opprettelsen av nasjoner er over. Det anarki som er et uunngåelig trekk ved statlig suverenitet, beveger seg mot et høydepunkt. En verden i vekst mot sin modenhet må oppgi sin malplasserte respekt for denne suvereniteten, erkjenne at menneskenes innbyrdes forhold utgjør ett udelelig hele og en gang for alle opprette det systemet som best kan gi konkret form til dette grunnleggende prinsipp i dens liv."*

Alle forandringens krefter i tiden underbygger dette synet. Bevisene lar seg skjelve i de mange allerede anførte eksempler på gunstige tegn som peker i retning av verdensfred, i aktuelle internasjonale bevegelser og utviklingstendenser. En hær av menn og kvinner, hentet fra så godt som enhver kultur, rase og nasjon på jorden, betjener De forente nasjoners mangeartede organer. De utgjør en planetarisk administrasjonsstab med imponerende prestasjoner som viser hvilken grad av samarbeid det er mulig å oppnå selv under forstemmende omstendigheter. En sterk trang til enhet, lik en åndelig vår, kjemper for å komme til uttrykk gjennom utallige internasjonale kongresser som bringer mennesker sammen fra et bredt spekter av fagområder. Den ligger til grunn for appeller om internasjonale prosjekter som engasjerer barn og ungdom. Den er faktisk den virkelige kilden til den bemerkelsesverdige bevegelsen henimot økumenisme som bevirker at medlemmer av historisk sett motstridende religioner og sekter synes å bli uimotståelig trukket mot hverandre. Sammen med den motsatte tendensen til krig og selvforherligelse, som den uopphørlig kjemper mot, er trangen til verdensenhet et av de fremherskende og gjennomgående trekk ved livet på denne planeten i det tjuende århundres avsluttende år.

Bahá'í-samfunnets erfaring kan betraktes som et eksempel på denne stadig mer omfattende enheten. Det er et samfunn på tre til fire millioner mennesker som kommer fra mange nasjoner, kulturer, klasser og trosretninger. Samfunnet er engasjert i en lang rekke aktiviteter som tilgodeser de åndelige, sosiale og økonomiske behov hos folk i mange land. Det utgjør en enhetlig sosial organisme som er representativ for menneskefamiliens mangfoldighet, som behandler sine saker gjennom et system av alminnelig godtatte prinsipper for rådslagning og som setter alle de store utgytelser av guddommelig ledelse i menneskenes historie like høyt. Dets eksistens er nok et avgjørende bevis på at grunnleggerens visjon av en forenet verden lar seg gjennomføre i praksis, nok et vitnesbyrd om at menneskeheten kan leve som ett verdensomspennende samfunn, rede til å møte enhver utfordring som overgangen til voksen alder måtte bringe med seg. Hvis bahá'íenes erfaring i noen som helst utstrekning kan bidra til å styrke forhåpningen om menneskeslektens enhet, så er det en glede for oss å tilby den som en modell for studium.

Når vi tenker over hvor ytterst viktig den oppgaven er som nå utfordrer hele verden, så bøyer vi våre hoder i ydmykhet overfor den guddommelige skapers ærefryktinngytende velde. Han har i sin uendelige kjærlighet skapt hele menneskeheten fra samme opphav, opphøyet menneskets innerste virkelighet, som er lik en edelsten, bæret den med forstand og visdom, høysinn og udødelighet og tildelt mennesket den *"enestående utmerkelse og evne å kunne kjenne ham og elske ham"*, en evne som *"nødvendigvis må betraktes som den utløsende impuls og det primære formål som ligger til grunn for hele skaperverket"*.

Det er vår faste overbevisning at alle menneskelige vesener er blitt skapt *"for å føre videre en stadig fremadskridende sivilisasjon"*; at *"å opptre som dyrene på marken er mennesket uverdige"*; at de gode egenskaper som anstår seg menneskets verdighet er pålitelighet, overbærenhet, barmhjertighet, medlidenhet og kjærlig omsorg overfor alle folkeslag. Vi bekrefter på nytt oppfatningen om at de *"slumrende evner som hører menneskets stade til, det fulle mål av dets bestemmelse på jorden, dets innerste vesens iboende fortrinn alle må bringes til uttrykk på denne Guds lovede Dag"*. Dette er beveggrunnene for vår urokkelige tro på at enhet og fred er det oppnåelige mål som menneskeheten kjemper seg frem mot.

Når dette skrives, kan bahá'íenes forventningsfulle røster høres til tross for den forfølgelsen de fremdeles utholder i det landet hvor deres tro ble født. Ved sitt eksempel på standhaftig håp bevitner de troen på at virkeliggjørelsen av denne tusenårige drømmen om fred er nært forestående og på at drømmen nå, ved de forvandlende virkninger av Bahá'u'lláhs åpenbaring, er forlenet med den styrke som guddommelig autoritet gir. Vi overbringer dere således ikke bare en visjon i ord: Vi mønstrer kraften av handlinger båret av tro og utført som offer; vi overbringer en innstendig appell om fred og enhet fra våre medtroende overalt. Vi slutter oss til alle som er ofre for aggresjon, alle som lengter etter en slutt på konflikt og strid, alle som ved sin hengivenhet for prinsippene om fred og verdens orden fremmer de foredlende formål som menneskeheten ble frembrakt for av en allkjærlig skaper.

I vårt oppriktige ønske om å bibringe dere vårt glødende håp og vår dype forvissning, siterer vi Bahá'u'lláhs ettertrykkelige løfte: *"Disse fruktesløse stridigheter, disse ødeleggende kriger skal vike, og 'Den største fred' skal komme."*

DET UNIVERSELLE RETTFERDIGHETENS HUS

